

Viðurkenning þjónustuaðila og sérfræðinga sem veita atvinnurekendum þjónustu við gerð áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum

Byggt á reglugerð nr. 730/2012

1. Kröfur til þeirra sem ætla að sækjast eftir að fá viðurkenningu sem sérfræðingar eða þjónustuaðilar

Í reglugerð nr. 730/2012 segir í 2. gr. að markmið reglugerðarinnar er að tryggja að viðurkenndir þjónustuaðilar og sérfræðingar hafi nauðsynlega færni til að sinna starfi sínu í því skyni að tryggja eins og frekast er gæði þeirrar þjónustu sem þeir veita atvinnurekendum.

Vinnueftirlit ríkisins hefur umsjón með mati á færni þeirra sem óska eftir að verða viðurkenndir þjónustuaðilar og sérfræðingar. Færni er metin á grundvelli menntunar og reynslu.

2. Skilyrði um þekkingu viðurkenndra þjónustuaðila

2.1 Heildstæð þjónusta

Til þess að fyrirtæki geti öðlast viðurkenningu Vinnueftirlitsins til að veita heildstæða þjónustu við gerð áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum þarf það, skv. 4.gr. 1. mgr., að geta sýnt fram á fullnægjandi þekkingu að mati Vinnueftirlitsins á *heilbrigðissviði, í félagsvísindum, á tæknisviði eða öðrum sambærilegum sérsviðum* sem nauðsynleg er til að starfsmenn þess séu færir um að meta og bregðast við hættum eða hvers konar öðrum óþægindum vegna vinnuvistfræðilegra þátta, svo sem eðlisfræðilegra, efnafræðilegra, líffræðilegra og sálfræðilegra þátta.

Til að fullnægja kröfum um þekkingu á öllum framangreindum sviðum getur fyrirtæki sem hyggst veita heildstæða þjónustu annaðhvort:

- a) Ráðið til sín viðurkennda sérfræðinga skv. 5. gr.
- b) Gert samninga við viðurkennda sérfræðinga eða aðra þjónustuaðila skv. 6. gr.

2.2 Takmörkuð þjónusta

Fullnægi fyrirtæki ekki þeim skilyrðum um heildstæða þekkingu sem koma fram í lið 2.1 skal Vinnueftirlitið, skv. 4. gr. 3. mgr., takmarka viðurkenninguna við það/þau svið sérþekkingar sem er innan fyrirtækisins.

Sama gildir þegar einstaklingur starfar einn í fyrirtæki.

3. Skilyrði um þekkingu sérfræðinga

Uppfylla þarf eftirfarandi skilyrði:

- a) Viðurkenndur sérfræðingur þarf að geta sýnt fram á viðurkennda menntun á því sviði vinnuverndar sem hann hyggst starfa að, þ.e. innan heilbrigðissviðs, félagsvísindasvið eða tæknisviðs, sbr. reglugerð nr. 730/2012.
- b) Viðurkenndur sérfræðingur þarf að hafa sótt námskeið hjá Vinnueftirliti ríkisins eða hjá öðrum aðilum sem Vinnueftirlitið viðurkennir. Námskeið sem Vinnueftirlitið viðurkennir þurfa að uppfylla skilyrði sem fram koma í námsskrá Vinnueftirlitsins fyrir þjónustuaðila og sérfræðinga.

**Námskrá fyrir þjónustuaðila og sérfræðinga sem veita
atvinnurekendum þjónustu við gerð áætlana um öryggi og heilbrigði
á vinnustöðum**

Byggt á reglugerð nr. 730/2012

Efnisskrá:

I. Markmið og undirmarkmið

II. Efnisatriði/viðfangsefni

III. Kennsluaðferðir

IV. Námsmat

I. Markmið með námskeiði fyrir þjónustuaðila og sérfræðinga við gerð áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum

Meginmarkmið:

Námskeiðið veitir fræðslu um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum og um íslensk lög og reglur á sviði vinnuverndar. Námskeiðið er ætlað einstaklingum sem sækjast eftir viðurkenningu Vinnueftirlitsins til að starfa sem þjónustuaðili eða sérfræðingur sbr. reglugerð nr. 730/2012. Einstaklingar sem sækja námskeiðið hafa hlotið menntun á heilbrigðissviði, í félagsvísindum, á tæknisviði eða öðrum sambærilegum sérsviðum og hafa grunnþekkingu til að meta og bregðast við hættum eða hvers konar öðrum óþægindum vegna vinnuvistfræðilegra þátta, svo sem eðlisfræðilegra, efnafræðilegra, líffræðilegra og sálfræðilegra þátta í vinnuumhverfi. Námskeiðið byggir á lögum um vinnuvernd nr. 46/1980 og reglugerð nr. 920/2006 um skipulag og framkvæmd vinnuverndarstarfs á vinnustöðum.

Undirmarkmið:

1. Námskeiðið veitir þekkingu á vinnuverndarstarfi í fyrirtækjum
2. Námskeiðið veitir þekkingu á áhættuþáttum í vinnuumhverfi, vinnuskipulagi og við framkvæmd vinnu
3. Námskeiðið veitir þekkingu í þeim lögum og reglugerðum sem ná til vinnuumhverfis, öryggis og heilbrigðis starfsfólks
4. Námskeiðið veitir þekkingu í forvörnum á vinnustað
5. Námskeiðið veitir þekkingu á hlutverki þjónustuaðila
6. Námskeiðið veitir þekkingu í gerð skriflegra áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum

Nánar um undirmarkmið :

1. Námskeiðið veitir þekkingu á vinnuverndarstarfi í fyrirtækjum

Sérfræðingur:

- 1 a) Þekki skyldur og ábyrgð atvinnurekenda, stjórnenda og starfsmanna
- 1 b) Þekki hlutverk, réttindi og skyldur öryggistrúnaðarmanna, öryggisvarða og öryggisnefnda
- 1 c) Þekki hlutverk og starfsemi Vinnueftirlitsins

2. Námskeiðið veitir þekkingu á áhættuþáttum í vinnuumhverfi, vinnuskipulagi og við framkvæmd vinnu

Sérfræðingur:

- 2 a) Þekki helstu áhættuþætti í vinnuumhverfi, sem geta valdið félagslegu og andlegu álagi, þekki birtingarmyndir þeirra, hvernig hægt er að meta þá og bregðast við með viðeigandi forvörnum
- 2 b) Þekki helstu áhættuþætti í vinnuumhverfi, sem geta valdið álagi á hreyfi- og stoðkerfi, þekki birtingarmyndir þeirra, hvernig hægt er að meta þá og bregðast við með viðeigandi forvörnum
- 2 c) Þekki helstu áhættuþætti í vinnuumhverfi tengdum umhverfisþáttum, þekki birtingarmyndir þeirra, hvernig hægt er að meta þá og bregðast við með viðeigandi forvörnum
- 2 d) Þekki helstu áhættuþætti tengda efnum og efnanotkun, þekki birtingarmyndir þeirra, hvernig hægt er að meta þá og bregðast við með viðeigandi forvörnum
- 2 e) Þekki helstu áhættuþætti varðandi vélar og tæki, þekki birtingarmyndir þeirra, hvernig hægt er að meta þá og bregðast við með viðeigandi forvörnum
- 2 f) Þekki áhættuþætti og forvarnir vinnuslysa, hafi þekkingu á skráningar- og tilkynningaskyldu vegna vinnuslysa og atvinnusjúkdóma eða atvinnutengdra sjúkdóma
- 2 g) Þekki áhættu í vinnuumhverfi ákveðinna starfshópa, t.d. ungra starfsmanna, starfsmanna með skerta starfsgetu, þungaðra kvenna eða kvenna með barn á brjósti

3. Námskeiðið veitir þekkingu í þeim lögum og reglugerðum sem varða öryggi og heilbrigði starfsfólks

Sérfræðingur:

- 3 a) Þekki íslensku vinnuverndarlögin nr. 46/1980 og önnur lög sem varða vinnuumhverfi starfsmanna
- 3 b) Þekki íslenskar reglugerðir / reglur sem varða vinnuumhverfi starfsmanna

4. Námskeiðið veitir þekkingu í forvörnum

Sérfræðingur:

- 4 a) Geti greint á milli 1., 2. og 3. stigs forvarna
- 4 b) Geti greint á milli þess sem er lögbundið forvarnastarf og þess sem lýtur að heilsueflingu
- 4 c) Þekki helstu leiðir í forvörnum á vinnustöðum

5. Námskeiðið veitir þekkingu í hlutverki þjónustuaðila

Sérfræðingur:

- 5 a) Þekki hlutverk þjónustuaðila
- 5 b) Þekki hverjum þjónustuaðilar þjóna
- 5 c) Þekki hver er ábyrgð þjónustuaðila

6. Námskeiðið veitir þekkingu í gerð skriflegra áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustöðum

- 6 a) Sérfræðingur þekki mismunandi aðferðir við gerð skriflegra áætlana um öryggi og heilbrigði á vinnustað

II. Efnisatriði/ Viðfangsefni námskrár

Námskeiðið er 19 klukkustundir og er kennt á 3 dögum

Dagur 1. Almenn kynning og yfirlit 8:30 - 16:00 (7 kennslustundir)

1. Kynning á námskeiðinu

2. Lög og helstu reglugerðir er lúta að vinnuvernd (1 kennslustund)

- a) Inngangur að vinnuverndarrétti
- b) Lög nr. 46/1980 um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum
- c) Önnur íslensk lög er varða vinnuvernd
- d) Yfirlit yfir helstu reglugerðir/reglur er varða vinnuvernd

3. Vinnuverndarstarf í fyrirtækjum (rg nr. 920/2006) (1 kennslustund)

- a) Störf öryggisvarða og öryggistrúnaðarmanna
- b) Vinnuverndarstarf – mikilvægi nýliðafræðslu
- c) Vinnuumhverfi og öryggismenning
- d) Fjárhagslegur ávinningur vinnuverndarstarfs
- e) Fræðsluefni um vinnuvernd

4. Vinnuslys, atvinnusjúkdómar og tilkynningarskylda (1 kennslustund)

- a) Skilgreining vinnuslysa
- b) Áhættuþættir vinnuslysa
- c) Skráningarskylda vinnuslysa
- d) Skilgreining atvinnusjúkdóma
- e) Tilkynning vinnuslysa og atvinnusjúkdóma
- f) Slysátölfræði

5. Almenn kynning á skriflegri áætlun um öryggi og heilbrigði á vinnustað (1 kennslustund)

- a) Markmið og tilgangur áætlunar um öryggi og heilbrigði á vinnustað (rg. nr. 920/2006)
- b) Kröfur við gerð áætlunar um öryggi og heilbrigði á vinnustað
- c) Innihald skriflegrar áætlunar um öryggi og heilbrigði á vinnustað
- d) Endurskoðun áætlunar um öryggi og heilbrigði á vinnustað
- e) Staða áhættumats á Íslandi og annarsstaðar

6. Hlutverk og skyldur þjónustuaðila (1 kennslustund)

- a) Hvað er þjónustuaðili? (rg. nr. 730/2012)
- b) “Einkaréttur” til gerðar áhættumats (lög nr. 46/1980)
- c) Almennt um hlutverk og skyldur þjónustuaðila
- d) Samstarf þjónustuaðila og viðskiptavinar
- e) Siðareglur þjónustuaðila

Dagur 2. 8:30 - 16:00 (7 kennslustundir)

1. Forvarnir og heilsuefling í vinnu (1 kennslustund)

- a) Forvarnir í vinnu og mismunandi stig forvarna
- b) Endurkoma til vinnu í kjölfar veikinda/slysa
- c) Lögbundið forvarnarstarf og annað forvarnar - og heilsueflingarstarf

2. Aðferðir við áhættumat (1 kennslustund)

- a) Gerð áhættumats – kynning á 6 skrefa aðferð
- b) Aðrar aðferðir við gerð áhættumats
- c) Áhættumat í upphafi verks - “Last minute risk assessment”
- d) Sérstakir áhættuhópar

3. Áhættumat fyrir vinnu tengda vélum og tækjum (1.5 kennslustund)

- a) Kynning á reglugerðum og stöðlum
- b) Verkfæri við gerð áhættumats vegna véla og tækja
- c) Vinnuvélaréttindi
- d) Vinnuvélar og alvarleg slys
- e) Fallvarnir, vinnupallar og lyftur
- f) Búnaður undir þrýstingi, katlar, loft, gas, vatn o.fl.
- g) CE merking - Hvað þýðir það?

4. Áhættumat fyrir umhverfisþætti (1. 5 kennslustund)

- a) Kynning á reglugerðum og stöðlum
- b) Hávaði og lýsing
- c) Hiti, kuldi og raki
- d) Inniloft, ryk, mygla o.fl.
- e) Titringsur

5. Áhættumat fyrir hreyfi- og stoðkerfi (1.5 kennslustund)

- a) Kynning á reglugerðum
- b) Norræna matskerfið og íslenskar leiðbeiningar
- c) Sértekir vinnuumhverfisvísar VER, gátlistar og önnur verkfæri

6. Umræður (0.5 kennslustund)

Dagur 3 8:30 - 14:00 (5 kennslustundir)

1. Áhættumat fyrir félagslega og andlega áhættuþætti (1.5 kennslustund)

- a) Kynning á reglugerðum
- b) Félagslegir og andlegir áhættuþættir í vinnuumhverfi
- c) Ótilhlýðileg háttsemi í vinnu
- d) Gátlistar og vinnuumhverfisvísar

2. Áhættumat fyrir efni – og efnanotkun (1.5 kennslustund)

- a) Kynning á reglugerðum
- b) Efnaáhættumat
- c) Mælingar og mengunarmörk
- d) Réttindi og leyfi, t.d. til sprengivinnu, flutninga á hættulegum efnum og vinnu með asbest

3. Samantekt og umræður (1 kennslustund)

4. Próf (1 kennslustund)

III. Kennsluaðferðir

- 1) Námið byggist upp á fyrirlestrum
- 2) Í kennslunni verður stuðst við lesefni og myndefni til að styðja við fyrirlestrana

IV. Námsmat

- 1) Að kennslu lokinni verður þekking metin með krossaprófi sem byggir á fyrirlestrum og lesefni
- 2) Mætingarskylda á námsskeiðið er 100%
- 3) Nemandi þarf að ljúka prófi með grunneinkunn 8.0
- 4) Falli nemandi á prófi er heimilt að endurtaka prófið að 2 viknum liðnum